

Czwartek, 13 lutego 2020 r.

P9_TA(2020)0036

Republika Gwinei, w szczególności przemoc wobec demonstrantów**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 lutego 2020 r. w sprawie Republiki Gwinei, w szczególności przemocy wobec protestujących (2020/2551(RSP))**

(2021/C 294/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Republiki Gwinei,
  - uwzględniając wspólne oświadczenie Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej oraz ambasad Stanów Zjednoczonych i Francji w Republice Gwinei z 5 listopada 2019 r.,
  - uwzględniając komunikat Komisji Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS) z 4 listopada 2019 r. w sprawie incydentów w Konakry,
  - uwzględniając komunikat prasowy Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów z 9 listopada 2019 r. w sprawie stłumienia demonstracji w Republice Gwinei,
  - uwzględniając trzydziestą piątą sesję grupy roboczej Rady Praw Człowieka ONZ ds. powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka, która odbyła się w dniach 20–31 stycznia 2020 r.;
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (MPPOiP) z 1966 r.,
  - uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony (umowę z Kotonu),
  - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów przyjętą 27 czerwca 1981 r., która weszła w życie 21 października 1986 r.,
  - uwzględniając konstytucję Republiki Gwinei, która została zatwierdzona przez Tymczasową Radę Narodową w dniu 19 kwietnia 2010 r. i przyjęta 7 maja 2010 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając krajowy program orientacyjny w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju na lata 2015–2020, w którym przyznano środki finansowe Republice Gwinei,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że władzę w Republice Gwinei sprawuje prezydent Alpha Condé, który został wybrany w 2010 r. i skutecznie ubiegał się o reelekcję w 2015 r.; mając na uwadze, że od połowy października 2019 r. w kraju dochodzi do masowych demonstracji, organizowanych głównie przez Narodowy Front Obrony Konstytucji (FNDC), a ich powodem są obawy opozycji, że prezydent Condé będzie chciał rozszerzyć swoje uprawnienia konstytucyjne; mając na uwadze, że zgodnie z konstytucją Republiki Gwinei prezydent kraju może sprawować urząd przez maksymalnie dwie kadencje; mając na uwadze, że druga kadencja prezydenta Condégo upływa pod koniec 2020 r.;
- B. mając na uwadze, że jego wybór na urząd prezydenta w 2010 r. był pierwszym krokiem na drodze ku reformom demokratycznym i przejrzystości po latach rządów wojskowych; mając na uwadze, że prezydent Condé jest oskarżany o korupcję oraz o ograniczanie wolności politycznej; mając na uwadze, że reforma konstytucyjna, której jedynym celem jest wydłużenie kadencji prezydenta, tak aby Alpha Condé mógł utrzymać się przy władzy, doprowadziła do wybuchu przemocy;
- C. mając na uwadze, że prezydent Condé próbował również niedawno ominąć przeszkody instytucjonalne dla wprowadzanych przez niego reform, wywierając nacisk na Trybunał Konstytucyjny i Komisję Wyborczą Republiki Gwinei; mając na uwadze, że w marcu 2018 r. usunięto z urzędu prezesa Trybunału Konstytucyjnego Kéléfę Salla; mając na uwadze, że minister sprawiedliwości Cheick Sako ustąpił ze stanowiska w geście sprzeciwu wobec zmian konstytucyjnych umożliwiających wybór prezydenta na trzecią kadencję;

Czwartek, 13 lutego 2020 r.

- D. mając na uwadze, że partia rządząca Zgromadzenie Ludu Gwinei nie posiada większości dwóch trzecich głosów w parlamencie, niezbędnej do zmiany konstytucji; mając na uwadze, że referendum w sprawie zmiany konstytucji oznaczałoby pominięcie parlamentu Republiki Gwinei w procesie decyzyjnym;
- E. mając na uwadze, że 19 grudnia 2019 r. prezydent Condé ogłosił, że referendum w sprawie reformy konstytucyjnej odbędzie się 1 marca 2020 r.; mając na uwadze, że wybory parlamentarne, które pierwotnie zaplanowano na 16 lutego 2020 r., zostały przełożone i odbędą się tego samego dnia, co referendum; mając na uwadze, że proponowana nowa konstytucja przewiduje wydłużenie kadencji prezydenta z pięciu do sześciu lat, przy utrzymaniu limitu dwóch kadencji; mając na uwadze obawy, że prezydent Condé wykorzysta zmianę konstytucji do tego, aby sprawować władzę przez trzecią kadencję;
- F. mając na uwadze, że Narodowy Front Obrony Konstytucji (FNDC), sojusz partii opozycyjnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i związków zawodowych, organizuje protesty i planuje strajki w ramach sprzeciwu wobec zmian konstytucyjnych; mając na uwadze, że w okresie od 12 października do 28 listopada 2019 r. aresztowano co najmniej siedmiu członków FNDC pod zarzutem, że ich apele o protesty przeciwko nowemu projektowi konstytucji stanowiły akty lub działania, które mogą zakłócić porządek publiczny i zagrozić bezpieczeństwu publicznemu; mając na uwadze, że osoby te zostały ostatecznie uniewinnione w wyniku nacisków międzynarodowych;
- G. mając na uwadze, że sytuacja w kraju jest bardzo napięta, dochodzi do silnych antagonizmów politycznych i gwałtownych protestów; mając na uwadze, że protesty te spotkały się z surową reakcją rządu, a policja odpowiedziała użyciem przesadnej, niewspółmiernej i nielegalnej siły wobec demonstrantów; mając na uwadze, że ze strony organizacji praw człowieka pojawiły się doniesienia o barykadach, strzelaninach i użyciu gazu łzawiącego, głównie w stolicy kraju Konakry oraz w Mamou – leżącym na północy bastionie opozycji; mając na uwadze, że według doniesień w dzielnicy Wanindara policja użyła jednej z kobiet jako żywej tarczy do ochrony przed kamieniami rzuconymi przez demonstrantów;
- H. mając na uwadze, że Fodé Oussou Fofana, wiceprzewodniczący głównej partii opozycyjnej, Unii Sił Demokratycznych Republiki Gwinei, oskarżył prezydenta o „konstytucyjny zamach stanu” i „oszustwo”; mając na uwadze, że partie opozycyjne ogłosiły, że w ramach protestu zamierzają zbojkotować wybory parlamentarne;
- I. mając na uwadze, że zarówno ECOWAS, jak i Afrykańska Komisja Praw Człowieka i Ludów wezwały do poszanowania podstawowych praw demonstrantów i zaapelowały o bardziej powściągliwą reakcję na protesty ze strony sił bezpieczeństwa;
- J. mając na uwadze, że Komisja Praw Człowieka ONZ zwróciła uwagę, że siły bezpieczeństwa w reakcji na protesty, które rozpoczęły się w Konakry 14 i 15 października 2019 r., „nie przestrzegały międzynarodowych norm i standardów dotyczących użycia siły”; mając na uwadze, że w trakcie pogrzebu demonstrantów, którzy zginęli podczas tych protestów, doszło do kolejnych aktów przemocy ze skutkiem śmiertelnym;
- K. mając na uwadze, że w światowym rankingu wolności prasy za rok 2019 Republika Gwinei plasuje się na 101. miejscu wśród 180 krajów; mając na uwadze, że od 2015 r. co najmniej 20 dziennikarzy zostało wezwanych przed sąd, zatrzymanych lub oskarżonych w postępowaniach sądowych; mając na uwadze, że od czasu rozpoczęcia demonstracji w październiku 2019 r. aresztowano wielu dziennikarzy, obrońców praw człowieka i działaczy społeczeństwa obywatelskiego, np. Abdourahmane’a Sanoha (koordynatora FNDC), który został następnie zwolniony, podczas gdy inni wciąż przebywają w niewoli i padają ofiarą przemocy; mając na uwadze, że w czasie protestów zabito co najmniej 28 cywilów i jednego żandarma; mając na uwadze, że według szacunków organizacji praw człowieka od 2015 r. zginęło co najmniej 70 protestujących i osób postronnych, w tym Amadou Boukariou Baldé, student pobity na śmierć przez funkcjonariuszy policji podczas protestów na Uniwersytecie w Labé w maju 2019 r.;
- L. mając na uwadze, że kilka lokalnych organizacji pozarządowych potępiło warunki panujące w więzieniach w Republice Gwinei, a zwłaszcza „poważne braki, takie jak przepelnienie, złe warunki żywieniowe oraz brak przeszkolenia w przypadku większości strażników więziennych” (według sprawozdania Human Rights Watch); mając na uwadze, że niepokój budzą warunki w placówkach penitencjarnych w całym kraju, w szczególności jednak w głównym więzieniu w Konakry;
- M. mając na uwadze, że choć Republika Gwinei posiada największe na świecie złoża boksytu w kopalniach w okolicach miasta Boké, jest ona jednym z najuboższych krajów Afryki i nadal cierpi z powodu wielu lat złego zarządzania gospodarczego i korupcji; mając na uwadze, że dwie trzecie spośród 12,5 mln mieszkańców tego kraju żyje w ubóstwie, a kryzys związany z wirusem Ebola w latach 2013–2016 poważnie osłabił gospodarkę kraju; mając na uwadze, że osoby młode w wieku poniżej 25 lat, które stanowią ponad 60 % ludności, są szczególnie dotknięte bezrobociem;

Czwartek, 13 lutego 2020 r.

- N. mając na uwadze, że w świetle protestów przeciwko reformie konstytucji, które nasiliły konflikt między rządem a partiami opozycyjnymi, OGDH (Gwinejska Organizacja Obrony Praw Człowieka) potępiła powtarzające się naruszenia praw człowieka w Republice Gwinei; mając na uwadze, że naruszenia te prowadzą do niszczenia budynków i obiektów publicznych, prób wzniecenia podziałów etnicznych oraz przymusowych eksmisji z własności prywatnej; mając na uwadze, że w okresie od lutego do maja 2019 r. rząd Republiki Gwinei przeprowadził przymusową eksmisję ponad 20 tysięcy osób z dzielnic Konakry w celu przekazania gruntów na potrzeby ministerstw, zagranicznych ambasad, przedsiębiorstw i innych projektów publicznych;
- O. mając na uwadze, że w latach 2014–2020 Unia Europejska udzieliła Republice Gwinei wsparcia w ramach krajowego programu orientacyjnego w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju w wysokości 244 000 000 EUR, które koncentrowało się na reformie instytucjonalnej i modernizacji administracji, miejskich systemów kanalizacji, służby zdrowia, transportu drogowego i wsparciu dla krajowego urzędnika zatwierdzającego;
1. wyraża ubolewanie z powodu utrzymującej się przemocy w Republice Gwinei; zdecydowanie potępia naruszenie wolności zgromadzeń i wolności słowa, a także akty przemocy, zabójstwa i inne naruszenia praw człowieka; wzywa siły rządowe do powściągliwości w działaniu oraz apeluje o to, aby legalne i pokojowe protesty mogły odbywać się bez groźby zastraszania;
  2. wzywa rząd Republiki Gwinei do szybkiego wszczęcia przejrzystego, bezstronnego i niezależnego śledztwa w sprawie ofiar śmiertelnych i obrażeń wśród protestujących oraz w sprawie zarzutów nadmiernego użycia siły lub innych naruszeń praw człowieka przez funkcjonariuszy organów ścigania, a także do ukarania osób odpowiedzialnych, w tym funkcjonariuszy policji i służb bezpieczeństwa, aby nikt nie pozostał bezkarny; przypomina rządowi Republiki Gwinei, że priorytetowo należy potraktować również walkę z korupcją i położenie kresu bezkarności;
  3. wyraża głębokie ubolewanie z powodu wszelkich planów zmiany zapisów konstytucji kraju w odniesieniu do ograniczeń dotyczących kadencji prezydenta; zdecydowanie podkreśla, że funkcjonująca demokracja musi uwzględniać poszanowanie praworządności i wszystkich zapisów konstytucji, w tym, w stosownych przypadkach, ograniczeń dotyczących liczby kadencji prezydenta; wzywa prezydenta Republiki Gwinei do przestrzegania konstytucji Republiki Gwinei, w szczególności jej art. 27;
  4. apeluje o przestrzeganie prawa do wolności demonstrowania, zgromadzania i zrzeszania się oraz do wolności słowa, które to prawa są zagwarantowane na mocy międzynarodowych standardów, a także traktatów i konwencji ONZ ratyfikowanych przez Republikę Gwinei; wzywa rząd Republiki Gwinei, aby podjął pilne działania w celu zapewnienia poszanowania prawa do wolnych i pokojowych demonstracji, aby zagwarantował bezpieczną przestrzeń wolną od prześladowań, przemocy i zastraszania, a także aby ułatwił dialog z opozycją;
  5. wzywa wszystkie zainteresowane strony do zapobieżenia dalszej eskalacji napięć i przemocy; wzywa rząd Republiki Gwinei, a także grupy opozycyjne i społeczeństwo obywatelskie do zachowania powściągliwości, do odpowiedzialnego podejmowania działań oraz do zaangażowania się w konstruktywny dialog w celu wypracowania trwałego i pokojowego rozwiązania opartego na konsensusie; wzywa UE do dalszych wysiłków na rzecz wzmocnienia roli społeczeństwa obywatelskiego i zachęcenia podmiotów niepaństwowych do odgrywania aktywnej roli;
  6. wzywa rząd Republiki Gwinei do zapewnienia przejrzystych, wiarygodnych i wolnych wyborów parlamentarnych i prezydenckich, które odbędą się w odpowiednim czasie, przy pełnym udziale partii opozycyjnych, co oznacza umożliwienie im rejestracji, prowadzenia kampanii i dostępu do mediów oraz korzystania z wolności zgromadzeń;
  7. przypomina o znaczeniu niezależnej krajowej komisji wyborczej, działającej niezależnie od rządu i partii politycznych; wzywa rząd Republiki Gwinei i prezydenta Condégo do zagwarantowania, że Niezależna Państwowa Komisja Wyborcza (CENI) w Republice Gwinei będzie mogła działać w sposób w pełni przejrzysty oraz wolny od ingerencji, zastraszania lub przymusu ze strony rządzących polityków lub partii;
  8. wzywa władze Republiki Gwinei do pełnego przestrzegania wszystkich krajowych i międzynarodowych zobowiązań dotyczących praw obywatelskich i politycznych, w tym prawa do wolności słowa, zrzeszania się i zgromadzeń, prawa do wolności od tortur, złego traktowania i arbitralnych zatrzymań, a także prawa do rzetelnego procesu sądowego; podkreśla, że poszanowanie praw człowieka musi być najważniejszym elementem każdego politycznego rozwiązania tego kryzysu;
  9. wzywa władze Republiki Gwinei do przeprowadzenia śledztwa zgodnego z międzynarodowymi standardami oraz do postawienia przed sądem funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa, w przypadku których istnieją dowody potwierdzające ich odpowiedzialność karną za nadużycia popełnione w przeszłości i obecnie;
  10. przypomina, że prężne społeczeństwo obywatelskie zdolne do działania bez strachu, zastraszania i przemocy jest niezbędnym warunkiem umocnienia demokracji; wzywa rząd i siły bezpieczeństwa do promowania warunków sprzyjających bezpieczeństwu przedstawicieli organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego, w tym do zmiany przepisów dotyczących użycia siły podczas zgromadzeń publicznych;

Czwartek, 13 lutego 2020 r.

11. podkreśla znaczenie zapewnienia i promowania środowiska pluralistycznych, niezależnych i wolnych mediów w służbie demokracji; wzywa władze Republiki Gwinei do natychmiastowego zaprzestania wszelkich prześladowań i zastraszania dziennikarzy, w tym do zaprzestania arbitralnego zawieszania licencji medialnych oraz do poszanowania indywidualnych praw dziennikarzy i obrońców praw człowieka pracujących w tym kraju, a także do zagwarantowania im bezpieczeństwa, aby mogli relacjonować lub monitorować sytuację polityczną i sytuację w zakresie praw człowieka w tym kraju;
12. zdecydowanie krytykuje uwięzienie Abdourahmane'a Sanoha oraz innych przywódców opozycji i społeczeństwa obywatelskiego; wzywa do natychmiastowego uwolnienia więźniów politycznych w kraju oraz do przeprowadzenia śledztwa w sprawie powszechnych zarzutów dotyczących znęcania się nad więźniami;
13. wzywa władze Republiki Gwinei do wstrzymania wszelkich kolejnych eksmisji ludności z gruntów lub nieruchomości do czasu, kiedy będą mogły zagwarantować poszanowanie praw mieszkańców, w tym prawo do powiadomienia z odpowiednim wyprzedzeniem, oraz odszkodowanie i przesiedlenie przed dokonaniem eksmisji; podkreśla, że należy zapewnić odpowiednie odszkodowanie wszystkim osobom przymusowo wyeksmitowanym, które nie otrzymały jeszcze takiego odszkodowania;
14. przypomina, jak ważne jest, by Republika Gwinei współpracowała z partnerami regionalnymi w celu wspólnego wzmocnienia demokracji, pobudzania rozwoju i poprawy bezpieczeństwa; wzywa władze Republiki Gwinei do ścisłej współpracy z organizacjami regionalnymi, w tym z ECOWAS, w celu przywrócenia podstawowych wolności, przeprowadzenia pełnego dochodzenia w sprawie naruszeń praw człowieka popełnionych podczas demonstracji oraz doprowadzenia do pokojowych przemian demokratycznych; przypomina, że rozwiązanie obecnego kryzysu można znaleźć jedynie w ramach otwartego i inkluzywnego dialogu między rządem Gwinei a grupami opozycyjnymi; przypomina również, że ECOWAS i państwa sąsiadujące z Republiką Gwinei mogą odgrywać kluczową rolę w promowaniu wewnętrznego dialogu w Gwinei i w podtrzymywaniu go; wzywa rząd Gwinei i ECOWAS do ścisłej współpracy w celu zapewnienia pokojowego i reprezentatywnego przebiegu wyborów w 2020 r.; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań następczych w związku z zaleceniami sformułowanymi podczas powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Republice Gwinei w styczniu 2020 r., w szczególności w odniesieniu do prawa do życia, integralności cielesnej, wolności słowa i pokojowego zgromadzania się, a także w odniesieniu do stosowania siły i do kwestii bezkarności; wzywa władze Republiki Gwinei do konstruktywnego zaangażowania się w przyszły powszechny okresowy przegląd praw człowieka Rady Praw Człowieka ONZ, w tym do zapewnienia ONZ pełnego dostępu w terenie, a następnie do pełnego wdrożenia zaleceń grupy roboczej;
15. wzywa Unię Europejską do ścisłego monitorowania sytuacji w Republice Gwinei oraz do rozliczania rządu z wszelkich przypadków naruszania zobowiązań w zakresie międzynarodowego prawa i umów dotyczących praw człowieka, zwłaszcza w odniesieniu do art. 8, 9 i 96 umowy z Kotonu;
16. wzywa wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do kontynuowania dialogu politycznego, w tym dialogu prowadzonego w ramach art. 8 umowy z Kotonu, w celu szybkiego ograniczenia napięć w tym kraju oraz udzielenia pomocy, jeżeli wpłynie odpowiedni wniosek, w przygotowaniach do przeprowadzenia pokojowych wyborów, w tym w zakresie mediacji i środków mających na celu zwalczanie przemocy w okresie przed- i powyborczym; ponadto wzywa wysokiego przedstawiciela / wiceprzewodniczącego i ESDZ do współpracy z władzami Republiki Gwinei, z ECOWAS, z Biurem ONZ ds. Praw Człowieka w Republice Gwinei, z Afrykańską Komisją Praw Człowieka i Ludu oraz ze specjalnym przedstawicielem sekretarza generalnego ds. Afryki Zachodniej i Sahelu w celu wypracowania wspólnej strategii na rzecz rozwiązania obecnego kryzysu politycznego;
17. z zadowoleniem przyjmuje, że w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju kładzie się nacisk na wspieranie praworządności w Republice Gwinei; wzywa Komisję i ESDZ do utrzymania wsparcia na rzecz wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych instytucji państwowych;
18. wzywa delegaturę Unii Europejskiej w Republice Gwinei, by stale monitorowała sytuację niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w tym kraju, obserwowała procesy więźniów politycznych i w dalszym ciągu monitorowała sytuację w zakresie praw człowieka w ramach dialogu z władzami Republiki Gwinei; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania sytuacji w Republice Gwinei i regularnego składania sprawozdań Parlamentowi;
19. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, prezydentowi i parlamentowi Republiki Gwinei, instytucjom ECOWAS, Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE oraz Unii Afrykańskiej i jej instytucjom.